

MEDIJI O ZDRAVSTVU

utorak, 26. mart 2024.godine

KZUS- Još jedna grupa polaznika je uspešno počela novi ciklus edukacija za menadžment u zdravstvu

BLIC- Srbija i Mađarska otvaraju nove mogućnosti saradnje u oblasti zdravstva: Fokus na onkologiji i urgentnih stanja u blizini granice

BLIC- Broj obolelih od velikog kašlja u padu, ali MALE BOGINJE NE POSUSTAJU: U Beogradu najviše zaraženih

BLIC- DREVNI UBICA I DALJE SEJE SMRT! Postkovid doprineo širenju i OVE BOLESTI, Evropa posebno u opasnosti! Evo kakva je situacija u Srbiji

RTV- Dr Kovčin: Preventivna hemioterapija je potpuno pogrešan izraz

RTV- Istraživanje BATUT-a: Raste broj dece koja konzumiraju alkohol

DNEVNIK- MEDICINSKI FAKULTET U NOVOM SADU dobio savremenu FARMACEUTSKU OPREMU Vredna donacija tečnog hromatografa

DNEVNIK- U SRBIJI SMA VIŠE NIJE GENETSKI UBICA BROJ JEDAN Spinalna mišićna atrofija do sada OTKRIVENA KOD PETORO NOVOROĐENČADI

Još jedna grupa polaznika je uspešno počela novi ciklus edukacija za menadžment u zdravstvu

Ovu grupu čine 33 polaznika koji dolaze iz zdravstvenih ustanova iz cele Srbije. Edukacija koju organizuju Komora zdravstvenih ustanova Srbije i Methodes Franklin Covey d.o.o. održava se u prostorijama KZUS u Beogradu.

Program koji je osmišljen za potrebe Projekta čiji je pokrovitelj bilo Ministarstvo zdravlja i Drugi projekat razvoja zdravstva Srbije zbog velikog interesovanja i stalnih prijavi novih učesnika održava se i nakon završetka Projekta, a prema modelu koji se pokazao izuzetno uspešnim.

Predavači i program su dostupni ne samo direktorima zdravstvenih ustanova nego i onima na nižim nivoima upravljanja – svima koju su zainteresovani da unaprede veštine komunikacije i upoznaju se sa specifičnostima menadžmenta u zdravstvu.

Srbija i Mađarska otvaraju nove mogućnosti saradnje u oblasti zdravstva: Fokus na onkologiji i urgentnih stanja u blizini granice

Ministri Srbije i Mađarske, Danica Grujičić i Peter Sijarto, otvorili su nove pravce u saradnji dve države na Forumu ATOMEXPO 2024. iz oblasti zdravstva. Ministarka zdravstva Danica Grujičić predstavlja Srbiju na ovom sajmu koji se održava u Sočiju u Rusiji.

Odmah po dolasku u Soči, ministarka Danica Grujičić se sreća sa kolegom iz Mađarske, ministrom spoljnih poslova Petrom Sijartom. Tom prilikom otvorile su se brojne mogućnosti saradnje u oblasti zdravstva, posebno u oblasti onkologije, s obzirom da i Srbija i Mađarska imaju veliki broj obolelih i veliku smrtnost od onkoloških oboljenja.

Posebna tema bila je saradnja u oblasti nuklearne medicine, koju ministarka Grujičić uvek ističe kao budućnost u lečenju pacijenata, jer Mađarska ima razvijen Centar za nuklearnu medicinu u Debrecinu. U tom smislu, bilo je reči o poseti naših stručnjaka ovom Centru.

Zdravstvena zaštita na granici Mađarske i Srbije

Jedna od tema bila je i pogranična saradnja u pravcu razvoja zdravstvenih ustanova uz državne granice sa obe strane, kako bi se građanima Srbije i Mađarske olakšala zdravstvena zaštita i nega naročito u slučajevima urgentnih stanja.

Ministri Srbije i Mađarske su razmenili pozive za posetu svojim državama, jer su se na sastanku otvorile i druge teme buduće saradnje.

Ministarka zdravstva Danica Grujičić će se danas obratiti i predstavljati Srbiju na glavnoj plenarnoj sednici Međunarodnog foruma ATOMEXPO 2024, uz najviše državne zvaničnike i eksperte iz celog sveta.

Najveći međunarodni forum posvećen nuklearnoj energetici na svetu, okupio je predstavnike 75 država, 4.500 učesnika, među kojima su ministri i predstavnici vladinih agencija, predstavnici najvećih kompanija globalne nuklearne industrije, kao i brojni međunarodni stručnjaci.

Broj obolelih od velikog kašlja u padu, ali MALE BOGINJE NE POSUSTAJU: U Beogradu najviše zaraženih

U Srbiji opada broj obolelih od velikog kašlja, pokazuju zvanični podaci Instituta za javno zdravlje Srbije "Dr Milan Jovanović Batut". Po njima, broj obolelih je sa nekoliko stotina na nedeljnom nivou, pao na tek nekoliko desetina.

Naime, kako se broj osoba kod kojih je dijagnostikovano veliko kašalj (pertusis) smanjivao, najbolje pokazuje podatak da je od početka godine do 11. februara on registrovan kod 400 osoba. Taj broj se 18. februara povećao na 502, a 3. marta na 849, odnosno za nedelju dana je veliko kašalj potvrđen kod 347 osoba.

Najviše obolelih starosti od 10 do 14 godina

Prethodni izveštaj, od 15. marta, pokazao je da je za nedelju dana veliko kašalj potvrđen kod 156 osoba, pa je ukupan broj od početka godine bio 1.005. Već današnji, najnoviji izveštaj pokazuje veliki pad - za 7 dana ova bolest je potvrđena kod 47 osoba.

- Zaključno sa 22. martom prijavljena su ukupno 1.052 potvrđena slučaja pertusisa kod kojih je dijagnoza postavljena od početka 2024. godine. Od početka 2024. godine prijavljena su dva smrtna ishoda uzrokovana pertusisom kod nevakcinisane dece od dve i po, odnosno tri meseca - navodi se u izveštaju Instituta "Batut".

Najviše potvrđenih slučajeva bilo je starosti do 20 godina, odnosno u uzrastu od 10 do 14 godina.

I podaci za Beograd, pokazuju pad u broju obolelih od velikog kašlja. Za nedelju dana, od 17. do 24. marta u prestonici je on potvrđen kod 21 osobe.

Male boginje ne posustaju

Za razliku od velikog kašlja, male boginje, odnosno morbile još ne posustaju.

Do sada su male boginje registrovane kod 40 osoba, najviše u Beogradu - 33.

Među obolelima je desetoro dece uzrasta od jedne do pet godina. Među njima, devetoro je bilo nevakcinisano, a jedno dete je primilo jednu dozu vakcine sa komponentom protiv morbila, deset nevakcinisanih osoba uzrasta od 8 do 25 godina, dve potpuno vakcinisane osobe uzrasta 14 i 16 godina, kao i 11 osoba starijih od 35 godina nepoznatog vakcinalnog statusa.

Komplikacija u vidu upale pluća bila je prisutna kod troje obolelih.

DREVNI UBICA I DALJE SEJE SMRT! Postkovid doprineo širenju i OVE BOLESTI, Evropa posebno u opasnosti! Evo kakva je situacija u Srbiji

U Srbiji je od 2023. godine registrovano 426 obolelih od tuberkuloze, objavio je Institut za javno zdravlje "Batut", što je za dva odsto manje nego 2022. godine. Iako je, srećom, broj obolelih u padu, zabrinjava sama činjenica da ona uopšte postoji, jer je to bolest koja danas, u savremenom svetu, treba da bude iskorenjena!

Prema rečima profesorke dr Dragane Jovanović, pulmologa, ova brojka ne treba da nas brine. Ipak, migracije, kovid, nizak životni standard i strah od vakcine, doveli su do toga da ova bolest može da se širi i danas i to u sve većem broju zemalja.

Kako navodi, u mnogim zemljama na svetu problem sa tuberkulozom je prisutan zbog ogromnog siromaštva i niskog standarda života. Kada je u pitanju Srbija, mi smo imali 36 obolelih na 100.000 stanovnika, a sada je to samo 7,14, kaže dr Dragana Jovanović, pulmolog.

- Jako je značajno što je u periodu 2005-2009. godine sproveden projekat ranog otkrivanja tuberkuloze, što je bio veoma efikasan i što su uspele da se sprovedu mere prevencije - kaže doktorka.

Kovid i izbegavanje vakcinacije

Kovid je doveo do situacije da se tuberkuloza ponovo pojavila kod nas, ali i propuštanje vakcinacije.

- Moguće je i da je zbog kovida došlo malo ovakve situacije, ali je ona i dalje u granicama prihvatljive. Tuberkuloza se definiše kao bolest koja je uzrokovana bacilom tuberkuloze koji je otkriven još pre 140 godina. To je jedna veoma zarazna bolest - kaže dr Jovanović.

Kako oboljevaju od tuberkuloze

Nizak životni standard, alkoholizam i siromaštvo česti su okidači za tuberkulozu, ističe dr Jovanović. Ali i to što ima nevakcinisanih BSŽ vakcinom.

- Oko 85% bolesnih od tuberkuloze nije bolesno tako što je primilo bacil od drugoga. Nego prosto po rođenju mi udahnemo taj bacil, kao bebe smo otporni i bacili budu uspavani. Kada nam pada otpornost, dolazi do oboljevanja i aktiviraju se bacili. Kod ljudi koji imaju jako nizak životni standard, a često i kod alkoholičara, koji stalno iskašljavaju bacile tuberkuloze može da dođe i do porodičnog oboljenja - kaže dr Jovanović.

Navodi da je jak organizam i jak imunitet najvažnija odbrana, ali i vakcinacija.

- Vakcina dodatno pravi imunitet, koji je od detinjstva dovoljno jak. Mnoge zemlje su ukinule BSŽ vakcinu, jer nemaju problem tuberkuloze. Kod nas je i dalje prisutna vakcinacija BSŽ vakcinom i to od još najmlađeg perioda. I to je jako važno! Međutim, jedan podatak iz Batuta pokazuje da među obolelim adolescentima i decom oko 13% nije vakcinisano! U ovom periodu i periodu kovida, kada je nestalo poverenje u vakcine, vi vidite da neki ljudi ne vakcinišu svoju decu ni BSŽ vakcinom, što je velika greška - kaže dr Jovanović.

Ističe da se BSŽ vakcina prima odmah po rođenju, jer je potrebno bar dva meseca da se razvije taj specifični imunitet.

- Moguće je da neke porodice nisu dozvolile da se vakciniše dete, a postoji i realna mogućnost da u momentu kada je trebalo da se dete vakciniše BSŽ vakcina nije bila dostupna i onda je to ostavljeno za kasnije i tako je prošlo - kaže dr Jovanović.

Kovid otvara vrata za pojavu tuberkuloze

- Treba uzeti u obzir da je tu bilo problema oko kovida i posle kovida, kada službe nisu mogle da funkcionišu kako treba. Smrtnost je, takođe, mala. Kovid je prouzrokovao pad otpornosti i to je sigurno, a sigurno je i da taj produženi kovid otvara vrata za pojavu tuberkuloze. Ali, ne postoje podaci za sada... Mnogo se postiglo na istraživanju boljih vakcina, nauka ide napred i sigurno ćemo dobiti i nove, savremenije vakcine protiv tuberkuloze - kaže dr Jovanović.

Džepovi u evropskim gradovima posebna opasnost

- Tuberkuloza je sve vreme aktivna, jer imate toliko krajeva sveta gde se živi toliko bedno da ljudi imaju tako slabu otpornost. Ona se ni ne leči, i dolazi do toga da se stalno prenosi. Da li će doći do širenja tuberkuloze zavisi od mnogo okolnosti. Neke zemlje imaju razvijeniji sistem zdravstvene zaštite, Evropa prednjači, ali vi imate čitave delove u glavnim gradovima Nemačke i Britanije, imate džepove ljudi koji su došli iz tih krajeva gde je prisutna tuberkuloza i gde nema vakcinacije i da na neki način mogu dovesti do širenja tuberkuloze među njihovim građanima - upozorava dr Jovanović u "Jutro na Blic".

Dr Kovčin: Preventivna hemioterapija je potpuno pogrešan izraz

BEOGRAD - Sve je više slučajeva karcinoma u svetu, a na to je pažnja javnosti skrenuta poslednjih dana kada je princeza Kejt Midlton objavila da boluje od raka i da se podvrgava preventivnom lečenju.

Prema rečima onkologa, prof. dr. Vladimira Kovčina, pošto se u britanskim medijima spekuliše da je princeza od Velsa obolela od maligniteta gastrointestinalnog trakta, verovatno su lekari odstranili ceo tumor, jer se govori o preventivnoj hemioterapiji.

"Izraz je potpuno pogrešan. Postoji adjuvantna postoperativna hemioterapija, ali ona nije preventivna, već je deo lečenja i ima za cilj da uništi cirkulišuće maligne ćelije koje mogu biti agresivne i koje su probile bazalnu membranu. U tom trenutku, maligne ćelije ulaze u limfotok i krvotok i mogu dati metastaze ukoliko se ne eliminišu", rekao je dr. Kovčin u emisiji "Uranak" Televizije K1.

On je dodao da adjuvantna terapija nije u potpunosti uvek efikasna i ne može uvek sprečiti nastanak metastaza nakon izvesnog vremena, što je slučaj kod digestivnih karcinoma, gde je stopa uspeha oko 50 odsto.

"Ovo, grubo rečeno, zavisi od stepena bolesti i vrste karcinoma. Preventivna hemioterapija u suštini ne postoji; umesto toga, nastavlja se lečenje posle operacije, postoperativno ili adjuvantnom hemioterapijom", istakao je Kovčin.

Prema njegovim rečima, hemioterapija počinje što pre, čim se pacijent oporavi od operativnog zahvata.

"Kada se povade konci, zaraste rana, laboratorijske analize budu u redu, već posle dve do tri nedelje može da se počne, ali je prihvatljivo nastaviti lečenje posle operacije do osam nedelja. Kod gastrointestinalnog trakta, period terapije je oko šest meseci. To je šest ili osam ciklusa hemioterapije, u zavisnosti od sastava i intervala ciklusa. Ako je terapija na tri nedelje, onda je to osam ciklusa; ako je na mesec dana, onda je to šest ciklusa", kaže doktor.

On je dodao da mnogi onkološki lekovi ne dovode do opadanja kose, tako da možda neće biti primetnih promena na osobi koja prima hemioterapiju, i time je stavio tačku na spekulacije da li princeza na snimku u kome saopštava da je obolela od raka, ima svoju kosu ili periku.

Dr. Kovčin je ukazao da je hemioterapija najčešće ima neželjeno dejstvo krvnu sliku.

"Svi citostatici imaju neželjeno dejstvo da utiču na stvaranje krvi u koštanoj srži i oštećuju te matične ćelije koje stvaraju krv, što može rezultirati padom krvnih zrnaca, anemijom i sličnim stanjima. Ta neželjena dejstva se relativno lako mogu kontrolisati i preduprediti ili lečiti faktorima rasta, transfuzijama, i slično. Ipak, od citostatika do citostatika varira pojava drugih neželjenih efekata, kao što su mučnina i povraćanje, neuropatije, kardiološki problemi. Nijedan organ u ljudskom organizmu nije pošteđen od hemioterapije, ali intenzitet neželjenih efekata zavisi od specifičnog leka i tipa citostatika. Imuni sistem se može oslabiti zbog dejstva na bela krvna zrnca, leukocite i makrofage", rekao je on.

Tumori su kod mlađih osoba često agresivniji zbog bržeg metabolizma i ubranog deljenja svih organa, što olakšava brže širenje malignih ćelija, dok kod starijih osoba, proces može biti sporiji, mada ovo nije univerzalno pravilo jer mnogo toga zavisi od specifične vrste karcinoma, dodao je onkolog.

"Imamo sve više karcinoma. Porast je oko 5 do 7 posto novootkrivenih slučajeva svake godine. To znači da za nekih pet godina, udvostručujemo broj novih karcinoma koji se dijagnostikuju godišnje. Ono što zabrinjava je pomeranje starosne granice za obolevanje", istakao je dr. Kovčin.

On je podsetio da su ranije ljudi obično obolevaali od karcinoma posle pedesete ili šezdesete godine, ali sada se sve više mladih suočava sa ovom bolešću.

"Čak i od neobičnih karcinoma, koji su bili karakteristični za starije, kao što su rak debelog creva, dojke, i pankreasa, sada se javljaju kod osoba čak između dvadesete i tridesete godine. Razloge ne možemo u potpunosti da znamo, jer je uzrok karcinoma multifaktorijalan. Između ostalog, gubitak imunskog sistema zbog stresa i način života mogu imati ulogu", istakao je Kovčin.

Prema njegovim rečima, karcinom je bolest modernog doba, jer su mnoge promene u načinu života i okolini koje su nam donele olakšanje, zapravo doprinele pojavi bolesti koje ranije nisu bile prisutne.

"Zagađenje životne sredine, pesticidi, i hemikalije u hrani su samo neki od faktora. Iako danas možemo govoriti o organskoj hrani, moramo se suočiti i sa posledicama kiselih kiša, upotrebe hemikalija radi povećanja prinosa, i drugih uticaja na okolinu. Nedavno smo razgovarali i o posledicama bombardovanja, koje su značajno uticale na porast broja karcinoma u našoj zemlji. Ovo nije posledica samo osiromašenog uranijuma, već i mnogih drugih hemikalija koje su se izlile u zemlju i vodu tokom bombardovanja trafo stanica. Sve ovo doprinosi zagađenju okoline i povećanju broja obolelih u našoj zemlji", rekao je Kovčin.

On je ukazao da je prvu eksperimentalnu vakcinu protiv karcinoma primio 81-godišnji pacijent sa neizlečivim rakom kože.

"Za razliku od tradicionalnih vakcina koje se daju radi prevencije, ova će se davati pacijentima koji već imaju rak, a rezultati će biti praćeni na nekoliko stotina učesnika iz Velike Britanije, Amerike i Australije u naredne tri godine", napomenuo je Kovčin.

On, ipak, smatra da ova vakcina nije definitivno rešenje.

"Ova vakcina sigurno nije definitivno rešenje. Sa druge strane, karcinom kože, osim melanoma, nije baš smrtonosno oboljenje. On može da pravi probleme sa kvalitetom života, ali je dobar put za razvoj nekog leka u tom smislu. Mi očekujemo da vakcine deluju preventivno i eliminišu bolest, ali mehanizam dejstva se naziva vakcina zato što aktivira naš imunološki sistem da napada bolest", rekao je Kavčičin.

On je dodao da je karcinom kože pogodan za ispitivanje, jer na njemu postoje antigeni na kojima možemo da aktiviramo imunološki sistem.

"On je interesantan, ali to nije jedini pokušaj pravljenja terapijskih vakcina; bilo ih je mnogo u prošlosti za različite karcinome, ali još uvek nismo na pragu rešenja - zaključio je prof. dr Vladimir Kovčičin.

Istraživanje BATUT-a: Raste broj dece koja konzumiraju alkohol

BEOGRAD - Sve veći broj dece školskog uzrasta konzumira alkohol, pokazuju rezultati istraživanja Instituta za javno zdravlje "Dr Milan Jovanović Batut", dok je čak 10 odsto ispitanih učenica sedmog razreda osnovne škole bar jedanput u životu bilo pijano. Podaci govore i da oko 50 odsto mladih povremeno pije, da se 20 odsto njih povremeno opija, a da sedam odsto pije redovno.

Jedno od najvećih iznenađenja istraživanja ponašanja u vezi sa zdravljem dece školskog uzrasta, u kojem su učestvovali učenici petog i sedmog razreda osnovne, kao i prvog razreda srednje škole, jeste činjenica da devojčice u sve većoj meri konzumiraju alkohol, kaže za Tanjug dr Biljana Kilibarda iz "Batuta".

"Naročito su devojčice u petom i sedmom razredu od 2022. godine znatno povećale konzumiranje alkohola. Veliki je procenat i onih koje su samo probale, ali i onih koje koriste alkohol", navodi Kilibarda.

Školski psiholog Branka Tišma kaže za Tanjug da se uzrasna granica konzumiranja alkohola sve više spušta, kao i da su devojčice sve vidljivije, a veliki broj njih radi vidljivosti prihvata socijalno neprihvatljiva ponašanja.

"Deca tog uzrasta pokušavaju da budu kao odrasli, igraju različite igre izazova. Alkohol se koristi u svim situacijama, od rođendana u vrtićima koji se proslavlja sa dečijim šampanjcem, do njegove konzumacije u obeležavanju svih važnih trenutaka", kaže Tišma.

Uz to, odrasli su do sad više više kontrolisali dečake, jer se podrazumevalo da su devojčice mirne i poslušne i da lakše prihvataju stavove roditelja.

Dodaje da je deci u pubertetu alkohol privlačan i zbog njegove karakteristike da u početnim fazama smanji osećaj napetosti tipičan za taj uzrast.

Dr Biljana Kilibarda iz "Batuta", s druge strane, ističe da je posebno zabrinjavajuć procenat učenika koji su bar jedanput bili pijani.

"Čak 20 odsto učenika prvog razreda srednje škole je bar jedanput bilo pijano, dok je 10 odsto učenica sedmog razreda osnovne škole potvrdno odgovorilo na pitanje da li je bilo pijano u poslednjih mesec dana", navodi Kilibarda.

Rezultati istraživanja iziskuju, dodaje Kilibarda, potrebu za primenom mera za smanjenje upotrebe alkohola, jer odluka da se pije zavisi od niza faktora.

Jedan od tih faktora, objašnjava školski psiholog Branka Tišma, jeste odsustvo poverenja u roditelje i sve manje bliskosti sa njima.

"Roditelji uglavnom ispituju decu da li su završili svoje obaveze, kritikuju ih ili im prigovaraju, a sve je manje otvorenog razgovora, zbog čega se deca sve više oslanjaju na vršnjake, umesto na odrasle", objašnjava Tišma.

Na pitanje kako roditelji mogu da povrate to poverenje, Tišma kaže da je jedini način provođenje više konstruktivnog vremena u raznovrsnim zajedničkim aktivnostima sa decom.

"Suštinski, sve se manje bavimo decom. Malo im pomažemo u razrešavanju problema. To su uzrasti kad deca grade i svoju životnu filozofiju. Treba razgovarati sa njima ne samo o problemima koji se pojavljuju, nego o svemu onome što oni vide, dožive i o načinu na koji to doživljavaju", ističe Tišma.

Ona oobjašnjava da nepostojanje sistema vrednosti, ni etičkih normi, ali ni granica, kako u porodici, tako i šire, takođe uzrokuje devijantna ponašanja.

Povratak poverenja u one koji bi trebalo da budu pouzdani, a to su roditelji, je najteži zadatak, kaže Tišma.

"Alkoholizam je samo jedan od simptoma da nemamo jasno osećanje sigurnosti. Šta treba raditi? Treba pričati, treba provoditi vreme zajedno, organizovati različite aktivnosti i postavljati granice. Nije im lako odrastati u ovom vremenu, ali vredi truda. Ulaganje u njih uvek vredi truda", zaključuje školski psiholog Branka Tišma.

I građani sa kojima smo na ulicama Beograda razgovarali smatraju da su roditelji najodgovorniji za sve veći broj dece koja konzumiraju alkohol.

Učenica srednje škole Janja Janjuš kaže da sve potiče od kućnog vaspitanja.

"Mislim da roditelji treba više da pričaju sa decom i da ih posavetuju da to ne rade", kaže Janja.

Zorana Jovanović, učenica srednje škole, kaže da konzumira alkohol, ali u malim količinama i ne preterano često.

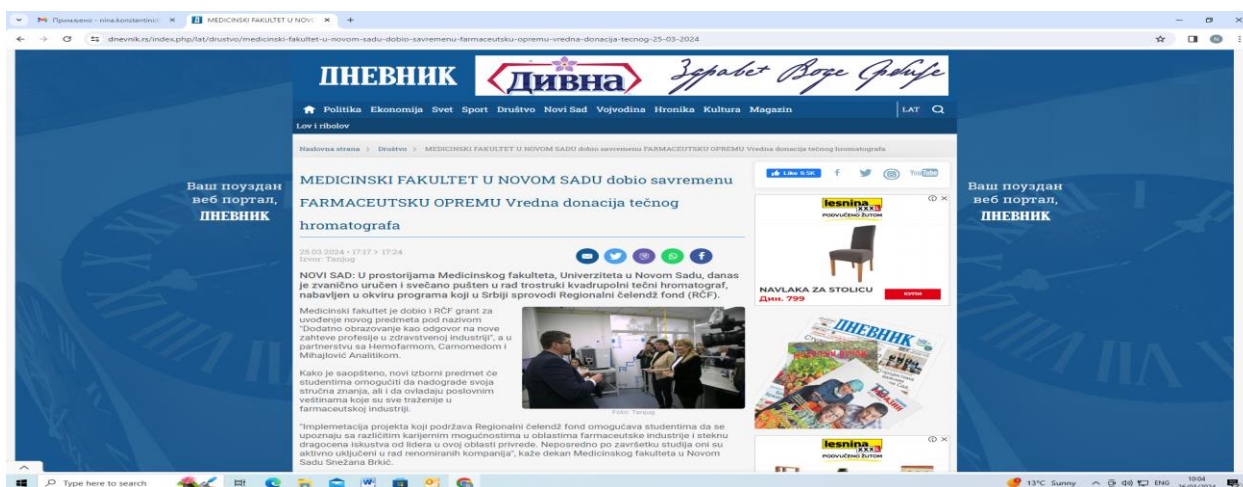
Stariji sugrađani ipak radikalnije gledaju na ovaj problem, ali i ulogu roditelja koje sugrađanka Mirjana Maksimović označava kao najodgovornije.

"Ja stvarno nemam reči. Mislim da se to nosi iz kuće. Ne može ni škola, ni niko da ih nauči ako ih ne nauče roditelji. Ova deca piju, puše i drogiraju se, i mislim da roditelji uopšte ne obraćaju pažnju na svoju decu", kaže Mirjana.

Bilo je i onih koji imaju optimizma, poput jednog starijeg sugrađanina.

"Razgovor je uvek dobar lek", kaže on.

ДНЕВНИК

MEDICINSKI FAKULTET U NOVOM SADU dobio savremenu FARMACEUTSKU OPREMU Vredna donacija tečnog hromatografa

NOVI SAD: U prostorijama Medicinskog fakulteta, Univerziteta u Novom Sadu, danas je zvanično uručen i svečano pušten u rad trostruki kvadrupolni tečni hromatograf, nabavljen u okviru programa koji u Srbiji sprovodi Regionalni čelendž fond (RČF).

Medicinski fakultet je dobio i RČF grant za uvođenje novog predmeta pod nazivom "Dodatno obrazovanje kao odgovor na nove zahteve profesije u zdravstvenoj industriji", a u partnerstvu sa Hemofarmom, Carnomedom i Mihajlović Analitikom.

Kako je saopšteno, novi izborni predmet će studentima omogućiti da nadgrade svoja stručna znanja, ali i da ovladaju poslovnim veštinama koje su sve traženije u farmaceutskoj industriji.

"Implementacija projekta koji podržava Regionalni čelendž fond omogućava studentima da se upoznaju sa različitim karijernim mogućnostima u oblastima farmaceutске industrije i steknu dragocena iskustva od lidera u ovoj oblasti privrede. Neposredno po završetku studija oni su aktivno uključeni u rad renomiranih kompanija", kaže dekan Medicinskog fakulteta u Novom Sadu Snežana Brkić.

Ona je istakla i značaj donirane opreme.

"Donacija tečnog hromatografa namenjenog za instrumentalnu farmaceutsku analizu, u značajnoj meri će unaprediti obrazovne resurse naše visokoškolske ustanove. Ovakvi instrumenti obično nisu dostupni studentima i neposredni rad na njima ojačaće njihovu konkurentnost na tržištu rada", poručila je Brkić.

Pored nabavke najsavremenije opreme za obavljanje preciznih farmaceutskih analiza, grant RCF od 299.791 evra biće iskorišćen i za obuku nastavnika Fakulteta i mentora iz partnerskih kompanija, saopšteno je prilikom uručivanja opreme.

Glavni donator sredstava iz kojih je nabavljena oprema za Medicinski fakultet je nemačko Savezno ministarstvo za ekonomsku saradnju i razvoj, preko Nemačke razvojne banke (KfW).

"Regionalni čelendž fond, zajednička inicijativa Nemačke i Švajcarske, upravo se fokusira na bitnu dodirnu tačku između obrazovnih ustanova i kompanija. Tehnološki razvoj neminovno dovodi do toga da su kompanijama potrebni stručnjaci koji vladaju tehnologijama sutrašnjice, pa obrazovnim ustanovama treba omogućiti da svoju obuku usklade sa novim zahtevima. Ovo je jedini način da se postepeno zatvori jaz koji još postoji između sadržaja obuke i stvarnih potreba privrede", istakla je ambasadorica Nemačke u Srbiji, Anke Konrad.

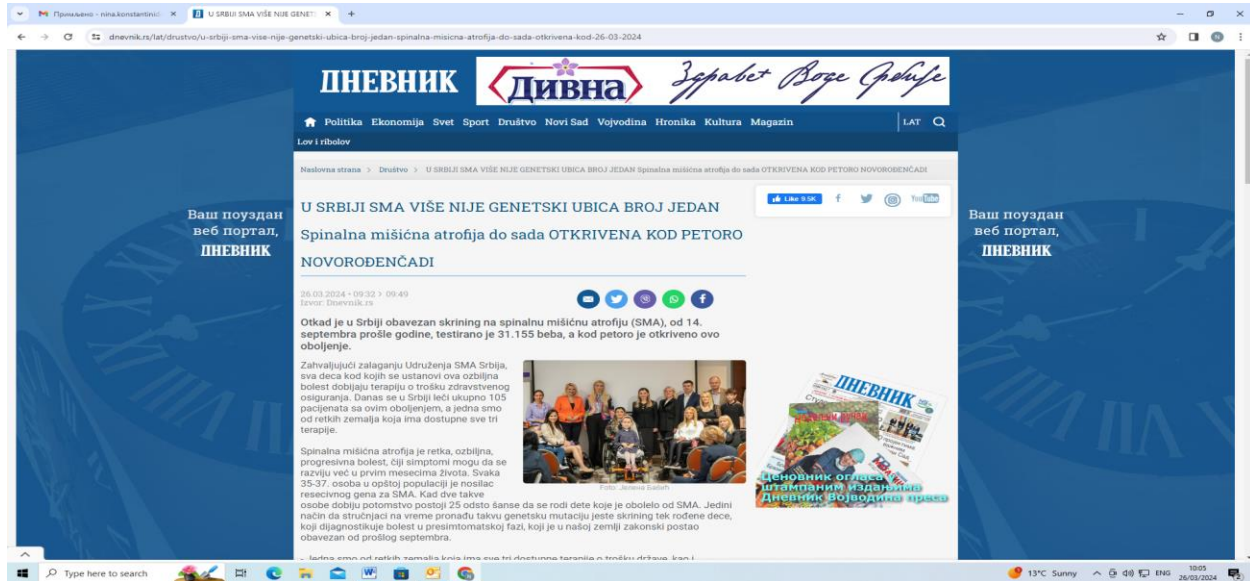
Partneri Regionalnog čelendž fonda u Srbiji su Privredna komora Srbije i Kancelarija za dualno obrazovanje.

"Kancelariji za dualno obrazovanje i Nacionalni okvir kvalifikacija veoma znači Regionalni čelendž fond, koji može da obezbedi najsavremeniju opremu, koja je u skladu sa realizacijom ishoda koji proizilaze iz standarda kvalifikacija, a usmereni su na automatizaciju, digitalizaciju i zelenu agendu", rekla je Gabrijela Grujić, direktorka ove Kancelarije.

Dodaje da, kada je mladima dostupno učenje na savremenoj opremi, oni na kvalitativan način mogu da integrišu praktična i teorijska znanja i tako unaprede svoje veštine.

"Sa takvim integrisanim znanjima, veštinama, sposobnostima i stavovima, mladi izlaze spremni na tržište rada i mogu da utiču ne samo na održivost, nego i na inovativni razvoj privrede", kazala je Grujić.

U saopštenju se navodi da je RČF do sada organizovao tri kruga javnih poziva na kojima je u iznosu od 11,24 miliona evra podržano ukupno 27 projekata iz Srbije, uz učešće 137 partnerskih preduzeća, te da se do kraja godine očekuje otvaranje novog poziva za dodelu bespovratnih sredstava na koji se mogu prijaviti sve institucije za stručno obrazovanje i obuku u partnerstvu sa kompanijama.

U SRBIJI SMA VIŠE NIJE GENETSKI UBICA BROJ JEDAN Spinalna mišićna atrofija do sada OTKRIVENA KOD PETORO NOVOROĐENČADI

Otkad je u Srbiji obavezan skrining na spinalnu mišićnu atrofiju (SMA), od 14. septembra prošle godine, testirano je 31.155 beba, a kod petoro je otkriveno ovo oboljenje.

Zahvaljujući zalaganju Udruženja SMA Srbija, sva deca kod kojih se ustanovi ova ozbiljna bolest dobijaju terapiju o trošku zdravstvenog osiguranja. Danas se u Srbiji leči ukupno 105 pacijenata sa ovim oboljenjem, a jedna smo od retkih zemalja koja ima dostupne sve tri terapije.

Spinalna mišićna atrofija je retka, ozbiljna, progresivna bolest, čiji simptomi mogu da se razviju već u prvim mesecima života. Svaka 35-37. osoba u opštoj populaciji je nosilac recesivnog gena za SMA. Kad dve takve osobe dobiju potomstvo postoji 25 odsto šanse da se rodi dete koje je obolelo od SMA. Jedini način da stručnjaci na vreme pronađu takvu genetsku mutaciju jeste skrining tek rođene dece, koji dijagnostikuje bolest u presimptomatskoj fazi, koji je u našoj zemlji zakonski postao obavezan od prošlog septembra.

- Jedna smo od retkih zemalja koja ima sve tri dostupne terapije o trošku države, kao i neonatalni skrining za SMA, zbog čega smo uspeli da otkrijemo pet novih pacijenata. Danas kada pričamo o SMA, mi više ne moramo da koristimo onu čuvenu rečenicu da je to genetski ubica broj jedan dece do pete godine. Svi oni koji su na terapiji imaju mnogobrojne uspehe, to su sve nadprosečno inteligentna deca. Odrasli pacijenti, takođe, zahvaljujući terapiji vode kvalitetan život i to je jedan od velikih uspeha u prethodnoj godini – rekla je predsednica Udruženja SMA Srbija Olivera Jovović.

Deca više ne moraju na terapiju u inostranstvo

Neuropedijatar iz Univerzitetske dečje klinike u Tiršovoj, Beogradu, profesor dr Dimitrije Nikolić, rekao je da se u ovoj ustanovi od jeseni pacijentima daje genska terapija, poznata kao najskuplji lek za SMA. - Zbog ove terapije

roditelji su decu vodili u inostranstvo a sada se sada mnogo manjim troškovima daje i kod nas u Univerzitetnoj Dečjoj klinici. Lekari rade kompletnu pripremu pacijenata i onda se upućuje zahtev komisji RFZO – objasnio je dr Nikolić.

Od 2016. godine, kada se na internetu gotovo nije mogao naći članak na srpskom jeziku o spinalnoj mišićnoj atrofiji, postignut je ogroman uspeh kada je u pitanju poboljšanje kvaliteta života obolelih od ove retke bolesti, istakla je ministarka za brigu o porodici i demografiju prof. dr Darija Kisić.

- Danas oboleli od SMA imaju kvalitetniji život, sa jasnim mogućnostima za dalji napredak u životu, a mališani koji se tek rađaju i kojima je omogućeno da prime lek odmah po rođenju, imaju potpuno normalan život koji se ne razlikuje od njihovih vršnjaka – istakla je dr Kisić.

Direktorka Republičkog fonda za zdravstveno osiguranje (RFZO) profesorka dr Sanja Radojević Škodrić rekla je da je od 2012. godine, kada su prepoznate retke bolesti, postignuti ogromni rezultati, na prvom mestu, zahvaljujući finansijskim sredstvima. Te godine izdvojeni budžet za retke bolesti iznosio je 130 miliona dinara, dok je 2023. godine taj budžet bio 7,2 milijarde dinara – rekla je dr Radojević Škodrić.